

PÖRTULA-15
GEFO 83
MARÇ

S U M A R I

La nostra petita gran història
Quatre notícies fresques
Enquesta als partits polítics de
Marratxí
Posem les coses clares
Sobre la torrada de Sant Antoni
a Sant Marçal
Esports
Guia escèptica de Ciutat: Carrer
de Corralasses
Fent camí: L'home i la bogeria
Contes: El bosc d'en Corbata Blan
ca
La nostra llengua de cada dia
Els aucells de les Balears
Guia musical de Mallorca
Racó d'informàtica
Edip al Principal
Informació parroquial de Pasqua
Passatemp//Zodiàc
Goigs al Senyor Sant Josep
Cada mes una cançó: Captar pana-
des
Gloses de mestre Antoni Calet
En aquesta Illa: Arquitectura
popular
Curiositats impreses: Postura
del peix de 1763

ELS ARTICLES PUBLICATS
A PORTULA EXPRESSEN,
UNICAMENT, L'OPINIO DE
LLURS AUTORS.

Dep. legal: PM 529/81

Portada: Jordi Mestre i Casado

C O L . L A B O R A D O R S

Mª Margalida Barceló i Rosselló
Miquel Bosch i Auba
Francesca Coll i Busquets
Pere Estelrich i Massutí
Jaume Llabrés i Mulet
Miquela Lladó i Vidal
Joan Miralles i Picornell
Marçal Palou i Rigo
Antoni Pascual i Nadal
M^a del Mar Pons i Bonet
Vicenç Sastre i Arrom
Gabriel Seguí i Trobat
Ramon D. Villalonga

Impressió

Antoni Mesquida i Amengual
Joan Pau Nadal i Gomila
Maria Palou i Creus
Bernat Reyes i Sureda
Pere Romaguera i Canyelles

Redacció

Margalida Nadal i Gomila
Bernat Palou i Creus
Damià Perelló i Terrassa

Coordinació

Biel Massot i Muntaner
Miquel Romaguera i Canyelles

Realitza i edita:
GRUP D'ESPLAI FOCES I OLLES
S'Escola Vella
Pòrtol (Marratxí)

La nostra petita gran història

Acabades les festes de Pòrtol, el grup d'Esplai Focà i Olles va decidir descansar uns quants dies, per repostar forces, ja que les dites festes varen ésser molt pesades. I per celebrar la gran empresa, ja acabada, férem un dinar, juntament amb les persones que nos ajudaren a dur a terme les festes.

Várem ésser molts, però més que a l'hora de la feina. Per aixó hi havia gent que pensava que aquestes persones que no feren gaire cosa no venguessin a la bauxa, i lo picjor que eren del grup, però al final tothom hi va ésser. Aixó va desencadenar un clima de tensió.

L'any 1981, fou important per al grup, ja que el 6 de Setem bre començarem a fer actes, per recopilar tot quan deiem a les reunions, anomenant un secretari, Damià Perelló i un substitut, Toni Mesquida, el qual actualment és el secretari i el substitut som jo; unes lleis internes per regirnos, aprovant-se per majoria absoluta; acursar la llista dels components del grupe i ademés se parlà per la possible integració dins Escoltes de Mallorca. Per lo tant els membres que quedaren al grup foren els següents: Rafel Creus i Fron tera, Biel Massot i Muntaner, Caterina i Ester Ramis i Jaume, Damià Perelló i Terrassa, Bernat Palou i Creus, Toni Mesquida i Amengual, Pere Romaguera i Canyelles i jo mateix. Anant-se'n Caterina, Toni i Miquel Vadell i Balaguer, Maria Ramis.

Dia 13 de Setembre, se tornà parlar de la integració dins Es coltes de Mallorca i se començà a sentir olor d'una possible revista, que seria l'actual REVISTA PORTULA, donant-li en principi el nom de BOLLETI INTERN DE FOCS I OLLES.

Dia 20 del mateix mes, s'acordà el sistema de votació que empre ariom per fer les coses democràticament, el sistema fou i és el de la majoria absoluta. Aquest dia acordarem els següents punts: ACORDAM.- Nos regirem per majoria absoluta (= la meitat més I). En els casos que hi hagi més de dues opcions se procedirà per eliminació (anar descar tant ses opcions manco votades); ACORDAM.- Se considera Assemblea amb capacitat de decisió la reunió dels divendres sempre que hi hagi la meitat o més dels membres actius. I ademés acordarem fer una revista, però encara mancava en que consistiria i en quan sortiria; quinzenal, mensual o trimestral.

Dimecres dia 25 de novembre nos integrarem a Escoltes de Mallorca. Per lo tant el nom complet del grup és "GRUP D'ESPLAI FOCS I OLLES, D'ESCOLTES DE MALLORCA".

Fins el mes que vé.

Documentat sobre les actes del Grup.

Miquel Romaguera i Canyelles.

QUATRE NOTÍCIES

PRELQUES

AQUEST MES

NINGÚ

LES HA FETES

Qui les farà

el que ve

P Ò R T U L A

Enqüesta als partits
Tema: Infraestructura

polítics de Marratxí
municipal dels Partits

NOM DEL PARTIT

Alianza Popular

Partido Socialista
Obrero Español

Partit Comunista de
les Illes Balears
(Agrupació Comunista
de Marratxí)

Unió Mallorquina

LOCAL SOCIAL

C/ Cabana, 15
Pont d'Inca

No nihi ha de fixe

DIRECTIVA

Secretari general:
Mario Pierro
Secr. d'organització:

Secretari general:
Agrícola Mari
Responsable d'organització:

José Vallejo
Secr. d'administració
Domingo Nieva
S. Política municipal
Baltasar Reynés

Guillem Juan
Resp. de finances:
Josep Giménez
Resp. polític:
Lila Tomàs
Resp. propaganda:
Rosa Pinya

Han decidit
no fer declara
cions, per
ara.

No poden decla
rar res enefec
tiu fins haver
celebrat l'assem
blea constituent.

Nº D'AFILIATS
Nº DE MILITANTS

28

30

28

30

REUNIONS PERIÒDIQUES

setmanals

quinzenals

QUOTES

1% sou mensual

Percentatge sobre sou

Nº D'ESCONS A L'AC
TUAL CONSISTORI

2

1

VISIO ACTUAL DE MAR-
RATXI

LINIES DIRECTRIUS DEL
PARTIT:
Polítiques

Econòmiques

Socials

Culturals

JA ESTA DECIDIDA LA
LLISTA ELECTORAL ?

JA TENIU PROGRAMA MU-
NICIPAL DE GOVERN

A.P.

P.S.O.E.

P.C.I.B.

U.M.

Es un municipi d'un gran potencial a tots els nivells que només es veu frenat pel problema de la dispersió dels nuclis de població

Actuació honesta i transparent, descentralitzant la gestió.

Encaminar la política econòmica a cubrir les necessitats primàries de benestar social dels veïnats del Municipi.

" "

Apoiament a totes les iniciatives de participació ciutadana (centres culturals, esportius, festes populars)

Sí

Sí

La problemàtica és d'extensió que fa que se multipliquin els problemes. Se pot millorar la situació general.

Eurocomunisme (socialisme en llibertat i en col.laboració amb altres partits d'esquerra).

Economia Socialista (principals medis de producció en mans de l'Estat).

Defensar la part més desprotegida i pobra de la societat.

Promocionar la cultura en tot i per tot.

Sí

No

POSEM LES COSES CLARES

El que vos vaig a contar són rumors, xerratorums que se diuen per la vila de Pòrtol. No se com tenc ~~que~~ començar, és mal d'explicar damunt un simple paper i ser lo més objectiu possible. Ho intentaré.

La cosa començà per una simple paret típica mallorquina, que desgraciadament avui és un pagat, ni és una cosa ni és l'altre. (referència a Pòrtula n.º 11). Bé, se m'ha acusat a dins un cafè de Pòrtol, de responsable directe d'haver denunciat a l'Ajuntament de Marratxí el fet produït per un parell de picapadrers de la vila. Jo no és que vulgui llevar pes de damunt, però si que vull que quedi ben clar que jo a dins el grup no sóc president i ademés no n'hi ha cap, mos regim per unes lleis internes, jo tan sols som un tal com els altres, encara que no ho cregueu i vos posaré un exemple clar i bo d'entendre: quan s'ha de fer una cosa qualsevol, verbi gràcia, "la denúncia", se posa en comú, és dir entre tots se discuteix i se dialoga sobre aquell tema, i si la majoria de components està d'acord s'aprova i se fa i maldament jo digui que no, se fa. Ara bé que ajudi a estirar el carro sí que és vera, però no l'estir tot sol, ni ha més. Que quedi ben clar.

Una altre calúmpnia, i per aquesta si que no hi pas. Es que sa diu, i se comenta, difós per una persona de Pòrtol, que jo som el responsable de que l'escorxador se tanqui (Matadero Municipal), per fer-hi un lloc cultural, perjudicant a algú i a casa nostra. Per que jo qui som per mandar tal empresa?-, jo no som ministre de Sanitat, gràcies a Déu. El tancament del local ve imposat per una llei de Sanitat a tots els municipis d'Espanya.

Ah, també se m'atribueix que som l'amo de la revista Pòrtula. No ho som tan sols som un dels demés redactors.

Si ha quedat ben clar, estiré satisfet. I es qui vulgui que entengui!!!-

Miquel Romaguera i Canyelles.

LA TORRADA DE SANT ANTONI A SANT MARÇAL.

A fi d'evitar mals entesos, i si ja n'hi ha haguts, poder subsanar'ls, cal corregir la notícia del mes de febrer damunt la torrada de Sant Antoni a Sa Cabaneta. Com a resultat d'una mala informació, s'informà que l'Ajuntament posava la menjua i el beure: idò, no és així; cases particulars i comercials foren els que, una mica perhom, aportaren el material citat.

En quant a la campanya de AP, pareix que era que un dels quals aportà coses a la torrada, talment com un altre del poble, sense tenir cap relació amb la campanya electoral. Deman excuses i perdó a qui haguí pogut ferir o perjudicar. "Errare humanum est", i desd'aquí, amb aquesta correcció, esper haver subsanat l'error.

Marçal Palou i Rigo.

ESPORTS.

A la crònica del passat mes vàrem dir que el Marratxí havia entrat dins una baixa perillosa i que la directiva i els jugadors tenien la paraula per sortir-ne. Per part de la directiva la solució que es donà va ser rompre el contracte amb Roselló, fins ara entrenador del Club i fitxar amb Jaume Quetglas que durant dos anys havia estat entrenador del Club.

Sota les seves ordres el Marratxí ha jugat quatre partits. El primer contra l'Acapulco amb resultat final de Marratxí, 1; Acapulco, 3. Jugaren pel Marratxí: Pep, Victor (Barea), Escarrer (Paquito), Darder, Estrany, Bibi, Bustamante, Sebastià, Lluís, Torrens i Salas. El gol marratxiner l'aconseguí Bibi, de penalti.

El segon partit contra el Cas Concos ja hi va haver una mica de millorba per part del Marratxí i va aconseguir guanyar per dos gols a un. En aquest partit varen jugar Pep, Darder, Bustamante, Bordoy, Barea, Javi, Marti, Sebastià, Lluís, Paquito i Torrens. Els gols del Marratxí varen ser lograts un per Sebastià i l'altre per Paquito. Va ser un partit en el qual es jugà molt fort amb entrades molt virils per part dels dos equips.

El tercer partit se jugà dins Son Caulelles contra l'Atlètic Felanitx. El resultat final va ser de Marratxí, 9; Atl. Felanitx, 0. Amb el resultat es pot fer la crònica del partit: Superioritat del Marratxí davant un Atl Felanitx que vengué només amb nou jugadors. Malgrat tot va ser un bon partit ja que cada jugada del Marratxí només volia fer el seu gol, i el que hagués pogut ser un partit quasi d'entrenament es va convertir en un partit d'individualitats per part del Marratxí. Varen jugar pel Marratxí: Pep, Darder, Barea, Bustamante, Bordoy (Arahuete), Lluís, Salas, Escarrer (Carlos), Sebastià, Paquito i Torrens. Els gols foren aconseguits per Torrens (4), Sebastià (2), Paquito (2) i Salas.

El darrer partit d'aquest mes de febrer se va jugar contra el Ferriolense a dins el seu camp. El resultat final va ser: Ferriolense, 2; Marratxí, 4. El protagonista d'aquest partit va ser el vent, que no va deixar de bufar durant tot el partit. La primera part acabà amb un 0-2 a favor del Marratxí. A la segona part i jugant amb el vent en contra, el Marratxí va aconseguir dos gols més i el Ferriolense els seus dos. Damunt el camp se demostrà la superioritat del Marratxí davant un Ferriolense que ocupa els darrers llocs de la classificació. Jugaren pel Marratxí: Pep, Darder, Barea, Salas, Estrany, Lluís, Bordoy, Escarrer (Javi), Sebastià, Paquito (Arahuete) i Torrens. Els gols foren fets per Torrens, Escarrer, Tià i Bordoy.

Només queda esperar que el Marratxí pugui demostrar la seva superioritat davant equips com ell, com puguin ésser el Juve, el Génova, el Son Cotoneret, i no només davant els equips ~~que~~ amb els quals ha jugat aquest mes passat, que van classificats pels baixos de la taula classificatòria.

Miquel Bosch.—

XARCUTERIA

CA'N

BERNADI

C/-Jaume I

Sa Cabaneta

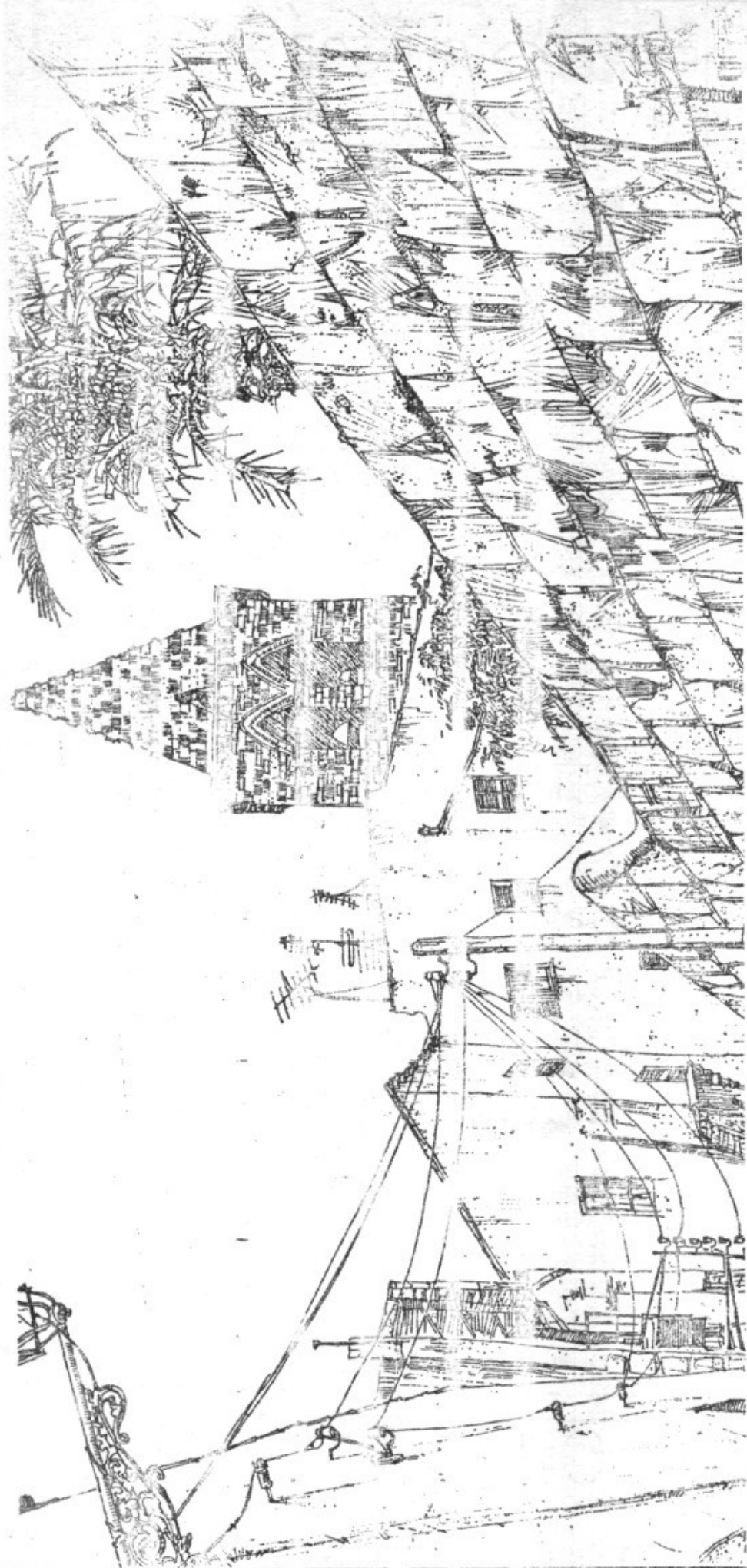
Reportatges

GUARDIEM Juan Mas

C/-General Goded, 103

tf. 60-21-46 MARRATXI

LA CABANETA.....

CARRER DE CORRALASSE UN JARDI. - La paret q
 pon en part al jardí, e Ca'n Calafell. Aques
 més idíl·lics del Puig de Sant Pere i es tro
 casa, que té la façana principal al carrer d
 Ca'n Calafell té paret mitjanera amb un
 bà amagat el famós Sant Crist de Santa Creu.
 que Ca'n Calafell és un hàbitat antic, potse
 ment la casa té un aire romàntic i decadent.

veim al costat dret corres-
 jardinet és un dels racons
 a la zona posterior de la
 Sant Llorenç.
 casa; entre ambdues es tro-
 n alguns detalls s'endevina
 de l'Edat Mitjana. Actual-
 ls mobles, en un desordr

FENT CAMÍ..

L'HOME O LA BOGERIA.

Sovint se diu que l'home s'ha tornat boig, que la follia de l'home serà la seva pèrdua. Per a poder comprendre millor aquestes afirmacions peguem una ullada a aquestes dades:

- 1-Per a mantenir l'actual nivell de despeses militars, cada persona sacrifica, al llarg de la seva vida, els ingressos de 3 ó 4 anys.
- 2-Les nacions desenvolupades gasten vint vegades més en armes i tropes que en assistència a les nacions del Tercer Món.
- 3-En dos dies, el món gasta en armaments una quantitat de doblers igual a la anualment costa l'ONU i els seus organismes.
- 4-Més de 100.000.000 de ciutadans són pagats directa o indirectament pels Ministeris de Defensa.
- 5-El preu del submarí "Trident" equival a mantenir escolaritzats per un any a setze milions de nins de les nacions pobres.
- 6-Amb el cost d'un tanc modern es podrien construir mil aules amb capacitat per a 30.000 al.lots.
- 7-Amb el cost d'un avió de combat se podrien instal.lar 40.000 apotequeries rurals.....

I tot això.....PER QUÈ.....?

Els romans deien: "Si vols la pau, prepara la guerra".

Avui: "Hem de dissuadir als nostres enemics amb armes potentes".

Demà: "Vàrem haver d'utilitzar les nostres armes perquè ells volien governar els homes".

PERÒ.....és que cal que jo apunti al meu germà amb un fusell per a garantir-me la pau....? o cal que jo agafi el meu fusell i el seu i els destruïquem per a sempre...?.

I què podem fer davant aquest desgavell.....?

-Aprendre a confiar en els demés mal que a pics això no sia senzill.....però "qui no confia no és confiat..."

-Ésser homes de pau dins el nostre cof.

-Lluitar per a la justícia.

-Pregar Déu perquè ens obri els ulls....

-i.....

Perquè sinó l'home estarà sempre dins l'angúnia i la por
dins la infelicitat
dins la negror
dins la desesperança
i la terra resterà partida
ens dos bocins que ploren.....

Gabriel Seguí i Trobat, Seminarista Menor.

C O N C H I N

papereria regals

C/ ESCOLA.....P O R T O L..

CONTES

EL BOSC DE 'N CORBATA BLANCA.

(2º premi, categoria B del I concurs de contes a Marratxí).

Això era una família que, cansada de viure a la ciutat, decidí instal·lar-se en mig d'un bosc que es deia el bosc de 'n Corbata Blanca.

Aquesta família estava formada pels pares (en Pau i na Rosa); els fills (en Tomi d'uns catorze anys, en Rafel, d'uns dotze, en Miquelet de nou, i l'única nina n'Aurora d'uns cinc anys).

Un dissabte, mentre el pare arreglava la teulada de la casa, en Toni decidí fer una petita excursió dins el bosc on generalment vivien, ja que, ell i els altres germans estaven molt avorrits. Prepararen unes quantes coses per menjar i ja més contents que una geneta partiren cap al bosc. Però ai! A la mitat del camí començà a ploure ben fort i els quatre germans desesperats començaren a córrer com un llamp. Després d'un poc de temps en Toni es fixà amb un forat, que pareixia una cova. En Toni cridà a n'els seus germans:

- Eh, mirau, aquí.

- Una cova! - exclamaren al mateix temps, en Rafel, en Miquelet i n'Aurora.

- Entre'm- digué en Toni.

La cova pareixia bastant llarga, allà només reinava l'obscuritat. Tots estaven molt assustats, excepte en Toni, que demostrava ser el més valent.

En Miquelet tremolant digué:

- Si al menys tenguéssim una espelma...

Acabat de dir això en Rafel veié com un llumet que només s'oncènia i s'apagava.

- Heu vist lo que he vist jo? - preguntà en Rafel tot assustat.

- Si - afirmaren els altres germans.

En Toni tenia la curiositat de saber d'on provenia aquell curiós llumet. I així que, tot espavilat acompanyat dels seus germans anà a investigar-ho.

Caminant i caminant, els quatre germans es trobaren amb aquell llumet devora de la pedra grossa que tapava una de les parets de la cova. Aquesta pedra portava unes inicials C.B., en Toni provà d'obrir la petita porteta i a la fi s'obrí. Sols no tenguèren temps d'entrar dins aquell passadís, ja que sortí un vell amb una llarga barba que cridava, dient:

- No em mateu, no em mateu!-

Els quatre germans se miraren i sense comprendre res demanaren al vellet a què venia lo que havia acabat de dir abans.

- No em matareu?- preguntà l'home.

Generalment lo que li passava a n'aquell home era que; creia que la guerra encara no havia acabada. Els quatre germans li explicaren que, feia molts d'anys que ja havia acabada.

- Recoranta gallines, moneies peludes, i fesols bulkits vol dir que ha acabada?- digué el vellet.

Després en Rafel preguntà a n'aquell home què significaven aquelles inicials (C.B.) que abans trobaren a la pedra.

- Les inicials C.B., signifiquen el meu nom, es a dir, Corbata Blanca, que és el mateix nom d'aquest home- contestà el vellet.

Passat molt de temps, els quatre germans es despediren d'en Corbata Blanca i partiren cap a caseva amb un pam de boca oberta. En arribar a casa, els pares estaven molt preocupats i en Toni els consolà dient el que realment havia passat.

Cada dissabte o qualque dia quan els germans estaven avorrits, ja sabien el que havien de fer, ni més ni menys que anar a la cova per sentir les impresionants històries contades per Corbata Blanca. Un dissabte, quan els nins tornaren a anar a la cova, succeí una cosa molt trista pels nins, ja que, el vellet se'n anà de la cova deixant una noteta que deia així:

Estimats amics: perdonau-me per lo que he fet, però un dia d'aquets havia d'anar-m'én, ja que, feia molt de temps que no havia sortit d'aquesta cova, i sincerament només vos deman que en perdonau...

Els quatre germans se'n anaren a caseva molt apenats contant l'ocurrít a n'els seus pares. Ahí se m'oblidava, la família decidí posar-se una corbata blanca per recordar a n'aquell vellet.

Francisca Coll i Busquets, 13 anys, C/. Mallorca, 11 Pórtol

LA LLENGUA de cada dia. Conèixer un llibre.

Joan Veny: Els parlars catalans.

Palma de Mallorca, Editorial Moll, (Raixa, 128), 1982. 248 pp.

Amb el títol de Els parlars catalans, l'Editorial Moll ens ofereix una nova edició del llibre de divulgació lingüístico-dialectal del campaner Joan Veny prou interessant. Aquest llibre editat en primera i segona edició per l'Editorial Dopesa amb el títol Els parlars, presenta un conjunt d'innovacions enriquidores per a l'estudi i divulgació de la dialectologia catalana.

En primer lloc s'ha acurat l'edició amb la correcció de les múltiples errades d'impremta de les edicions de Dopesa. El llibre en general s'enriqueix amb la nova informació i suggeriments fets a l'autor per diferents estudiosos del català.

En aquesta edició Joan Veny inclou un apèndix documental del llibre amb un recull de textos dialectals "conscient del bon servei que podrà prestar com a il·lustració pràctica de les característiques pròpies de diverses varietats" del català. Un mateix text adaptat a cada parlar ens permet establir unes comparacions entre els diversos dialectes.

Un altre canvi que introdueix l'autor és una bibliografia prou extensa i ben estructurada en tres apartats; un d'obres generals, un de dialectes orientals i el darrer de dialectes occidentals del català.

El darrer enriquiment d'aquesta edició que fa en Veny és incloure més il·lustracions cartogràfiques amb el fi de clarificar la distribució geogràfica d'alguns fenòmens dialectals.

Després d'unes breus pàgines sobre la formació del català, Veny planteja la divisió català oriental/occidental amb els seus dialectes i subdialectes. El gruix del volum és per a l'estudi de cada dialecte des del caire històric, demogràfic, geogràfic i les característiques lingüístiques: vocalisme tònic i àton, consonantisme, morfosintaxi lèxic i semàntic.

En resum, el conjunt de l'obra ens dóna una visió prou clarificadora dels diferents parlars catalans i a l'abast d'un ample grup de lectors.

En lloc de

Hem de dir

. Cenisero	Cendrer.
. Matadero	Escorxador.
. Abort.....	Avortament.
. Consejal	Regidor.
. Vado permanente	Gual permanent.
. Deport	Esport.
. Tenir que	Haver de.
. Quiniela	Travessa.

Els aucells de presa diferents (2)

Milanes i Àguilles: (1)

L'Àguila peixetera: 51-58 cm., és un aucell que ve esser comú als nostres penya-segats marins, com demostra la toponímia: casi a qualsevol lloc trobem "penyal de s'Àguila" o "es niu de s'Àguila". Esta molt ben adaptada a menjar peixos i casi no menja altre cosa. En realitat, és molt diferent de les vertaderes Àguilles. És una espècie única al seu gènere, i encara a la seva família, pandiònides, però és de distribució cosmopolita. Les potes, llargues, amb escates al tarse, amb dits més aviat curts, però forts i ben armats, oposables dos a dos constitueixen una arma efficacíssima per a la pesca.

L'atac de l'Àguila, sempre és impressionant. Típicament, l'au sobrevola l'aigua a una altària de 10 a 50 mts., interrompent l'exploració per un vol aturat esperant per a un aucell del seu tamany. Quan arriba la presa, un peix a poca distància de la superfície, les ales es tanquen i cau verticalment. Un instant abans d'arribar a l'aigua, torna a mig-obrir les ales, i avança les potes, llargues i poderoses, amb les arpes obertes. Els nius són enormes plataformes de branques.

L'Àguila esprever: de 46 a 58 cm., és un aucell amb dos tipus de coloració, a més de la dels joves. La forma més abundant és la clara, de plomatge molt blanc per davall, mentre la cua, un xic més clara, brillen dues taques blanques a les espatles. La poden veure a garrigues o turons de vegetació esclerifada, cercant qualsevol tipus de presa, des d'un ratolí, a una llebreta. Fins i tot de vegades ha capturat mostels.

L'Àguila cabarrada: de 66 a 74 cm., menys contrastada i amb una línia obscura a l'extrem de la cua, és raríssima: en queda una colla, per ventura dues, a Mallorca i qualque vegada la veuen a Menorca.

L'Àguila peixetera:

L'Àguila esprever:

guia musical de matloneca

III- M U S I C S (I)

GMM--4

Aquest apartat és molt divers. Dins ell hi posam compositors, intèrprets instrumentals, cantants, cantautors i recopiladors. Pel fet de ser una cosa actual només hi incloem els vius. Dels desapareguts ja se'n cuida la història. Actuem en base a la relació aportada per Joan Parets, al qual agraïm profundament la seva col.laboració, desitjant que no sigui la darrera ni la única. Tots els lectors ens podeu ajudar a completar dades.

A) COMPOSITORS

Cosme Adrover Vidal
(Santanyí, 1935?)	Montserrat Forteza-Rey
Romà Alís (Ciutat, 1931)	Margot Fuster (Manacor)
Jaume Alemany Pascual (Sa Vileta)	Gaspar Fuster Veny (Manacor)
Josep Amengual Mayrata
(Biniali, 1908)	Antoni Galmés Riera (Manacor,
1907)
Bartomeu Artigues Febrer
(Felanitx, 1915)	Guillem Gelabert Pol (Consell)
Ferran Alzamora Albéniz
(Ciutat, 1928)	Antoni Gomila Aguiló (Inca)
Miquel Aguiló Capllonch (Inca)	Llorenç Gamundí Alemany
Miquel Adrover Mascaró	Jaume Genovart (Ariany, 1932)
Joan Bauçà Company (Sant Joan)	Jaume Gamundí (Muro)
Bartomeu Ballester Montserrat
(Campos)	Miquel Janer Mora (Llucmajor)
Ramon Ballester Vives	Miquel Julià Prohens (S'Horta, 1927)
Francesc Batle Pons (Lloseta, 1933)	Pere Julià Ribot (Ariany, 1926)
G. Bauçà Bauçà (Vilafranca, 1939)	Bernat Julià Rosselló (Felanitx,
1922)
Andreu Bennassar (Santanyí)	Rafel Juan Mestre (Porreres, 1908)
Joan Bibiloni	Vicenç Juan Rubí (Ciutat, 1945)
Baltasar Bibiloni Llabrés (Binis-
salem, 1936)	Gabriel Juan Salom (Santa Maria,
1928)
Pere Bonet Mir (Ciutat, 1917)	Enric Juncosa (Ciutat, 1961)
Llorenç Borràs de Riquer
(Ciutat, 1925)	Pere Bru Lladó Daviu (Valldemossa,
1904)
Francesc Bonnín Aguiló (Sa Pobla,
1933)	Miquelina Lladó Vidal
Antoni Caimari (Sa Pobla, 1943)	Margalida Miró (Manacor, 1907)
Esteban Cloquell Vallespir (Sa
Pobla, 1936)	Miquel Manresa Gomila, "Perloia"
(Felanitx, 1899)
Ramon Codina Bonet (Manacor, 1937)	Antoni Martorell Miralles (Montuï-
ri, 1910)
Joan Coll Company (Ciutat, 1916)	Jaume Mas Porcel (Ciutat, 1909)
Miquel Colom Rullan (Sóller)	Pere Josep Matas Bover (Santa
Maria, 1934)
Matilde Colom (Ciutat)	Joan Mateu Brunet (Bunyola, 1925)
Pere Cortès Fuster (Inca, 1905)	Antoni Matheu Mulet (Ciutat, 1934)
Francesc Crespí Canyelles
(Ciutat, 1955)	Bernat Mestres Creus (Bunyola)
Francesc Capllonch	Joan Melià Mestres (Porreres, 1921)
Pere Deyà Palerm (Ciutat, 1912)	Pere Munar Carbonell (Sancelles,
1925)
Jaume Doménech Coll (Inca, 1926)	Gabriel Mulet (Algaida, 1901)
Bartomeu Estaràs Estaràs
(Valldemossa, 1941)	Josep Nicolau Ramis (Biniali, 1902)
Rafel Estaràs Estaràs (Valldemos-
sa, 1933)	Damià Nicolau Roig (Vilafranca,
1907)
Guillem Fiol Colom (Valldemossa,
1918)	Serafí Nebot Oliver (Manacor)
Nicolau Forteza Forteza (Felanitx
1918)	Francesc Obrador Burguera (Ciutat)
	Mateu Oliver Maimó (Felanitx, 1904)
	Tomeu Oliver Martín (Felanitx, 1894)

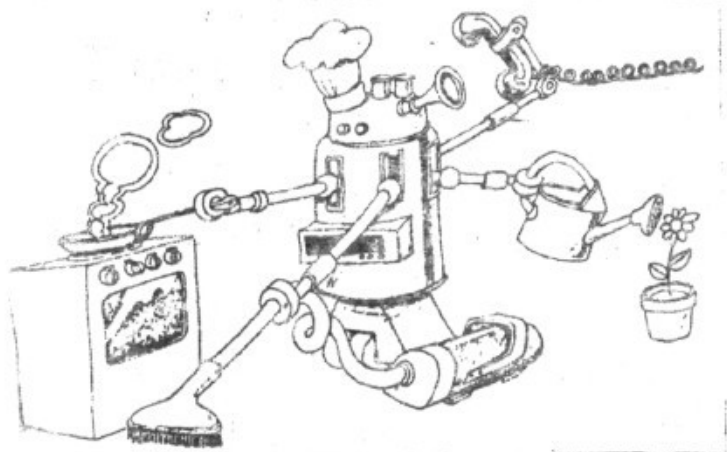
Biéi.--

Toni Pascual.--

RACÓ D'INFORMATICA.

De fet l'informatica ja s'ha fet un racó a la nostra vida. Ja no hi ha bar sense un "comecocos" (amb un programa per fer nos passar el temps i desafiar les nostres habilitats), ni a l'edició que no projecti, si encara no ho té, mecanitzar els seus fitxers, la facturació, els llistats... fins i tot la més jove de les revistes, la nostra PORTULA, ha mecanitzat els llistats de subscriptors, les adreces de correus... Estam aficats, cada un de noltros, a dins un munt de màquines: als bancs, a la telefònica, a EMAYN, a GESA, a la Universitat, a la casa asseguradora del cotxe...

I encara, com qui diu, no hem fet més que començar, perquè està molt aprop el dia en què aquest petit dimoni, es converteixi en una eina imprescindible per a qualsevol estudiant, (per resoldre els seus problemes,

per tenir a mà tota l'informació i documentació que ara ha de consultar en toms engorrosos), insubstituïble a qualsevol despatx d'un professional (metges, missers, arquitectes, economistes, ...).

No és necessari justificar més aquest racó. No us sembla interessant començar a tenir qualche idea doment els ordenadors? - Què és un ordenador? O què és un bit i un byte, o un floppy? -

Ja han arribat al nostre mercat micro-ordenadors a una prece assequibles (menys de 50.000 ptes), Què és això que compres? Quina memòria necessites per començar a fer cosetes? Què és això de matemàtica binària o funcions booleanes?, Què és això de programar? I els llenguatges? I quines coses en poden fer amb un aparell d'aquests? -

Tot això i moltes coses més, que es relacionen amb el món de l'informatica, les voldríem recollir en aquest racó, començant, naturalment, per lo més senzill, o per lo que sembli més interessant als nostres lectors. Estarem atents a les vostres suggerències... (feu-les arribar, si interessa el tema!). I si ja n'ets un iniciat, vols col.laborar amb PORTULA? O si que és estar aficat a l'all de la revolució tècnica que se'ns tira davant.

Toni P.

EDIP, AL PRINCIPAL

Treballar amb Guillem Cabrer és sempre una bona tasca. En referesc a treballar en coses de teatre. En Guillem és un home extre madament rigorós, sumament detallista, perfeccionista a totes... com pertoca a un home de sensibilitat superlativa.

I és que el teatre d'en Guillem no permet improvisacions: milimetrat, estudiat, compost, ben assajat... de cap a peus. Emperò a la vegada permet una identificació de l'actor amb el personatge.

- "El meu teatre, Pere, és sempre pol.lèmic. A cada nova estrena la crítica es divideix, i les opinions són divergents. En lo que sí es sol coincidir és en el que hi ha una feina feta".

Feina que pot agradar o no, però això és una altra cosa.

Vaig treballar amb en Guillem pel març del 79, quan "Aina Sacoma" Tota una bona experiència que no oblidarem els qui hi participàrem.

- "Era fàcil, després "d'Aina Sacoma" fer un teatre espectacular, amb masses de gent. Per això vaig rompre el magnetisme que el teatre d'aquest tipus porta, i vaig fer el "Mondlegs", "Capitel.lo", obres totalment oposades a l'espectacularitat.

La Música en el teatre d'en Guillem no és banal, té tot un sentit, "No, no som Wagnerià. El meu concepte d'Art total no em convenç. Apart de que l'òpera alemanya no m'agrada gaire. Com Visconti, Verdi és el meu músic. L'òpera de Verdi s'acosta més a la meva concepció del teatre com espectacle".

EDIP és el darrer muntatge d'en Guillem Cabrer. No vull dir el més ambiciós, emperò sí un dels més complets: hi ha una tasca d'investigació històrica, com és ara els vestuaris i la Música (un quartet instrumental interpreta ritmes i melodies de l'època clàssica grega). Aquest EDIP és dinàmic, lo que no vol dir ràpid. És mogut en el sentit que tant el cor com els personatges estan dotats d'un moviment lent, però constant.

- "És difícil desenmarcar un espectacle grec del seu propi lloc. Si en ha vist una tragèdia grega a l'aire lliure, per exemple a Epidauro, poc li dirà el meu muntatge.

Però les limitacions no poden aturar un treball i una inquietud".

El drama/ somni d' Edip ens espera al Principal.

Pere Estelrich.

INFORMACIÓ PARROQUIAL

El Ram.

A les 10,30: Benedicció dels Rams.
Ofici amb lectura de la Passió.

Dijous Sant.

A les 9 Missa solemna amb lavatori dels peus.

A les 11,00 hora Santa.

Divendres Sant;

Solemne funció llitúrgica amb adoració de la Creu. Itinerari Processó: Alcazar de Toledo, Alberto Castell, Nostra Senyora del Carme, Queipo de Llano, Trinitat i José Antonio.

Dissabte Sant.

A les 9 Vigília de Pascua, foc Nou, lectura, lletanies, Benedicció del Ciri Pascal,

Diada Pascal misses 10,30 i 7,30.

SOLUCIÓ DELS PASSATEMPS DEL MES PASSAT

Madel Mar Pons i Damià Perelló

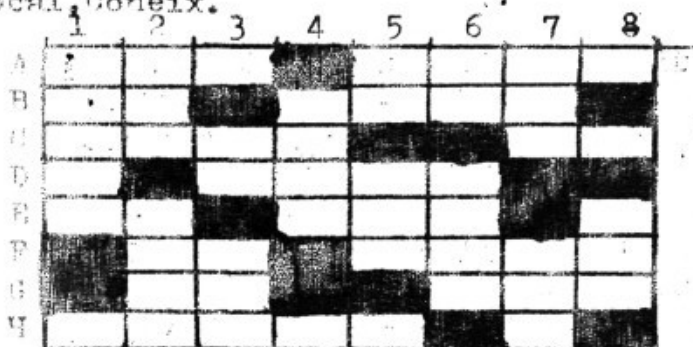
Horitzontals: A-Jeroni, Se. B-Ol, N, S, U. C-Vaca, Sa. D-E, Pruna. E-Arc, C, N. F-U, A, B, A. G-Los, So, E. H-Lluna, Ell. I-Si, O, P.

Verticals: 1-Jove, Ulls. 2-Ela, A, Oli. 3-R, C, Rasu. 4-Ona, C, No. 5-N, P, Esa. 6-Is, R, O. 7-Suec, En. 8-Suan, L, I. 9-E, Angel.

PASSATEMPS D'AQUEST MES

Horitzontals: A-Té 30 dies, Part de la cara. -B-Al revès, article femení, Es posa a les ensalades. -C-Animal, Renou. -D-Consonant, Al revès, animalí que bota i pica. -E-Al revès, acudeix a un lloc, Al revès, moviment de la mar. Consonant. -F-Terminació verbal, Quan comença a sortir el sol. -G-Animal, Article femení plural. -H-Terres per sembrar, Consonant.

Verticals: 1-Nom de dona, Consonant. -2-Nom de lletra, Animal. -3-Consonant, Terreny aeri, Conjunt de flors. -4-Mata animals, Consonant. -5-Xot, Article indefinit femení, Consonant. -6-Al revès, que no és dolent. Ocell que surt d'un ou. -7-Al revès, serveix per posar-hi coses, En tenen els aucells. -8-Vocal, Vocal, Coneix.

B	I	C	I	C	L	E	T	A
A	B	A	C	I	E	S	O	U
O	E	R	R	X	I	O	U	T
R	T	R	T	P	T	U	M	O
R	I	O	L	A	V	A	C	
A	C	S	M	U	J	O	R	A
A	P	E	U	B	C	D	E	R

En aquesta sopa de lletres hi ha set mitjans de desplaçarse

Cercau-los!

ZODIAC

Tauro: No te desanimis segueix sempre, no t'aturis, venceràs. Bnes relacions. Tindràs un idel, li molt hermós. **Escorpi:** Les classes te duen perdut. Bnes relacions amb la teva parella. Guanyeràs molts de doblers. **Paixos:** Menten les teves relacions amb els amics, pot ésser que quan els necessitis te girin les espatlles i això és molt greu. **Virgo:** Els problemes familiars te baixaran la moral, però la recuperaràs prest. Fe reina, si no te canses alcançaràs. **Lliura:** Navegues amb un vaixell perillós. Bnes finances tindràs aquest mes. L'amor te ve a favor. **Aquari:** Fas molta de feina mantén aquest ritme, és favorable. Cuida la teva salut. **Aries:** Enhorabona vas progressant en tots els aspectes, segueix. No siguis tan pasiu amb les coses actuals. **Càncer:** Viva Espanya. Vagueria molta. No en fots ni brot. Estudia les oposicions. L'amor te ve a camí. **Sagitari:** Fe més esport i no fumis tant. Problemas amistosos. Bullit mental. **Lleó:** El teua cblera és perjudicial per la salut, te trastorna el cap. Estàs enamorat, però el cas és incompatible. **Gèminis:** Estàs molt enamorada. Declaret però alerta a aterrar de mala manera. **Capricorni:** Cuida els teus impulsos personals, poden provocar moltes lluites entre la famí, la persona estimada i els amics.

ASTROLOGUS
Portalençis

Vostres virtuts y alegria
direm ab vostron favor,
Joseph Espos de Maria
Criador del Creador.

Vostre Real descendencia
es de molt gran dignitat
major do de sapiencia
teniu que home creat ;
Mes gojós vehent en Maria
encarnat lo Redentor,
Joseph espos de Maria
Criador del Creador.

Lu enteniment que teniu
sols Déu lo pot explicar
tantas virtut posehiu,
que los céls feu espantar ;
Que alegre en la establá
gozareu del Salvador ;
Joseph Espos de Maria
Criador del Creador.

Ab consell vingut del cé
Anomenareu JESUS,
el Divino Emanuel
y restá lo inférn confus ;
Goig sentireu quant Maria
parí Jesus Salvador ;
Joseph Espos de Maria
Criador del Creador.

Ab gran ciencia guardareu
los treballs de aquest mon,
alegrareu y entristireu
en lo dir de Simeon :
Quant digué que moriria
Jesus per nostron amor,
Joseph Espos de Maria
Criador del Creador.

Ab gran ciencia guardareu
lo bon Jesus de parill
fusteréjant sustentareu
de Déu lo Pare lo Fill:

Pues gozau tal compassia
pregau per tot pecador ;
Joseph Espos de Maria &c.

Tenguereu tal pietat
cual haviau menester,
de veurerlo increat
Homo de un pobre fuster ;
Pero despues causá alegria
veurel entre doctors Doctor.
Joseph Espos de Maria
Criador del Creador.

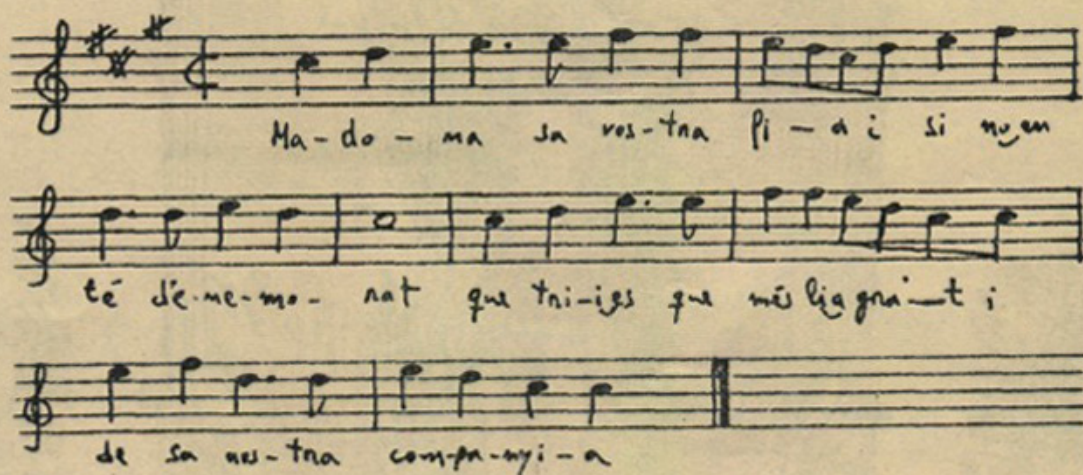
Ab amor y reverencia
vostre Esposa y Fill servireu
humil pobre ab paciencia
cast com un angel fatureu ;
Y cual verge ab alegria
gozareu del Salvador ;
Joseph Espos de Maria
Criador del Creador.

En la Imprenta de Vallalonga.

Confreres y confreresas del glorios Pare y Patriarca
Señor Sant Joseph Espos de Maria Santissima y Pare
putatiu de Jesus del Gremi dels honorables Fusters
any 1835.

Cada mes una cançó

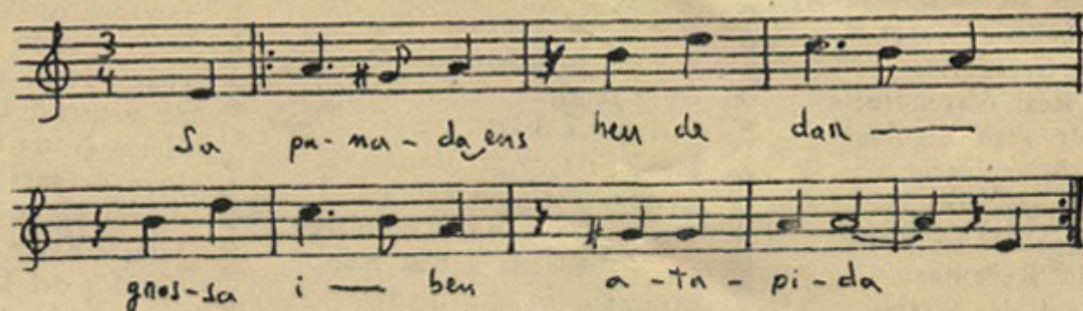
CAPTAR PANADES

Ma-do - ma sa vos-tra pi - a i si no en
té de-me-mo - rat que tri-ies que més li gna - t i
de sa vos-tra com-panyi - a

Aquesta tonada la canten a Ariany, però n'hi ha d'altres, semblants i amb variants.

PANADES DE PASQUA

Sa pa-na-da ens hem de dan -
gros-sa i - ben a - ta - pi - da

Hi havia un temps, i no fa gaire, que el calendari marcava tradicions de tot tipus, feines de camp i domèstiques, celebracions de festes religioses i paganes, així com l'elaboració d'ornaments i productes mengívols directament relacionats amb la producció agrícola i el mercat. La incorporació de noves tècniques de cultiu, així com la comercialització dels productes originàriament d'elaboració domèstica han anat aniquilant costums i tradicions que durant molt d'anys venien marcades per la cronologia dels cultius o del santoral, i que constituïen, encara que fos d'una manera inconscient, una forma d'identificació amb uns elements propis de la cultura popular.

Una de les tradicions lligades al temps de Pasqua i que encara sobreviu, sobretot als pobles, és la de les panades, robiols i crespells. Abans es feien a totes les cases, llevat d'aquelles que duïen dol o eren pobríssimes.

gloses FETES PER TONI SALVA (ALIAS CALET).

A la vila tenim glosadors il·lustres, un dels quals és Mestre Antoni Calet. Va néixer l'any 1910, dia 16 de maig, i fou batiat a la parròquia de Sant Marçal.

PREGUNTA.-

Homo viu com la centella
això sap endevinar
qual és sa planta que hi ha
que fa fruit bo de menjar
i neix mascle i mor femella.

RESPOSTA.-

Sabem que l'esparaquera
és un esparec com neix
i si no el cuien com creix
neix mascle i mor femella.

PREGUNTA.-

He reparat molts de pics
tal vegada tu també
me vol dir un sabater
per què se llepa els dits.

RESPOSTA.-

En això ho sap qualsevol
sa pregunta que vos he feta
el sabater els dits se llepa
perquè no s'aferr el sarol.

PREGUNTA.-

Un abre que és bastant bo
i sa gent quasi no el cuida
damunt les fulles fa fruita
i damunt la fruita fa flor.

RESPOSTA.-

Tant si és cotorra com lloro
això sap endevinar
s'abre que acab d'explicar
se diu figuera de moro.

PREGUNTA.-

No sé si n'hi haurà
quin animal és aquest
que neix fenella i mor mascle.

RESPOSTA.-

Ell és de tant mala casta
que menja i no paeix
de tant que s'enredonaix
neix femella i mor mascle.
Quin animal pot ésser
es que he anomanat ara
s'infla com una tafarra
i acaba que mor un re
és sa paparra.

Recopilat per Miquel Romaguera
i Canyelles.

FACEM LES FESTES NOSTRES.....

Portelans en vistes que a la passada reunió de dia 25 de febrer l'assistència no va ésser gaire nombrosa, donam l'ultimàtum, és a dir se ferà una reunió dia 25 de Març, on se decidirà si se fa festes del Carme o no.

La paraula la teniu voltros.

Vos esperam a tots.

G.E.F.O

Quart
Creixent
c/ de Rubí ciutat

Cai'n Carrió
c/ de Sa Palaneta

Libreria
ESPIRITAFOCOS
c/ Bisbe Llompart INCA

Papereria
FEIRRA
c/ José Antonio Pòrtol

Les Panades (1)

De fet, panades en feien tot l'any encara que no tenguessin la transcendència que suposaven al temps de Pasqua. Durant la Quaresma es feien panades llises (sense sucre) plenes de verdura: bledes, pèsols, colflori, i també de peix, com mussola.

Les panades de Pasqua es feien de la millor farina. Al Pla, el pastó era de pasta llisa i als pobles de muntanya agradaven dolces, encara que això no es pot generalitzar; anava a gust de la casa. S'omplien de carn de mè, pollastre o indiots, amb troçets de xuia i so brassada seca. Els robiols eren de brossat, confitura o cabell d'àngel. El pastó era dolç i de les talladures en feien els crespells. Es solien fer el dissabte de Glòria, però no es menjaven fins l'endemà, ja que era dijuni. A més, primer havien d'ésser beneïdes. Aquest dissabte passava el ~~Sal Pàs~~, que anava beneïnt les cases i alhora les panades. Un escolanet anava repicant una campaneta i així avisava les cases, que s'anaven preparant per a rebre el ~~Sal Pàs~~. Els qui acompanyaven anaven cantant gloses com aquesta:

Picau la sal
de la canal
de la canella
Dau-mos pa
i escudella.

Deixem lo dol
cantem tots amb alegria
anem a donar
los bons Pascos a Maria.

Totes les cases feien un donatiu, en doblers o en espècies.

Els fadrins s'aplegaven per anar a captar panades de casa en cada, donant guiterres, guiterrons, ossos i canyes i cantant gloses. Després feien una festa amb ball a la qual convidaven totes les fadrines d'aquelles cases que havien donat panades i robiols.

Aquest costum el trobam encara viu a molts de pobles: Sineu, Ariany, ~~Bager~~, Montuiri i d'altres. A molts d'ells són els quintos els qui les organitzen. També s'anomena "Ses Sales" (diuen si aquest nom ve de la cançó que acompanyava el ~~Sal Pàs~~), "Ses Caramelles" i "Es Goiers" (Goigs de ses panades) són altres noms.

S'estol de joves arrabava a una casa i cantaven:

Noltros som quatre salers
que no havíem captat mai;
si voleu venir an es ball
dau-mos panada i no més.

A l'amo d'aquesta casa
Déu n'hi do la sanitat
ses sales plenes de xeixa
i els orons tots plens de blat.

Ses panades m'heu de dar
grosses i ben atapides
i si no són beneïdes
noltros menam s'escolà.

En aquesta casa honrada
ja hi comença a sortir fum.
Madona enceneu es llum
i mos dareu sa panada.

Si l'amo o sa madona no feien cas, llavors cantaven:

A l'amo d'aquesta casa
Déu no n'hi do sanitat
ses sales plenes de rates
i els orons d'escarabats.

No mos donau sa panada?
no la vos agraïrem
i a sa fia li direm
ratada més que ratada.

Els "Captadors", "Salers" o "Goiers", cantant aquestes gloses feien un bon replec de panades, robiols i crespells per a la bulla. Així celebraven la gran festa de Pasqua, temps d'alegria, deixant de costat una Quaresma plena de privacions i dijunis.

(1) ~~Portula~~.
Miquela Lladó
MÚSICA NOSTRA.--

A la nostra illa...

Coordina: Ramon D. Villalonga.

Arquitectura popular.

Les parets: delimiten l'espai interior. No existeixen columnes i sobre les parets decansa tot el pes, per la qual cosa són d'una considerable amplària, uns 60 centímetres. Totes les parets són de pedra o marès.

Quan la casa consta de dos aiguavessos la paret divisòria és, també, de considerable amplària i fa de paret mestre.

Les parets que limiten les estances interiors, - anomenades mitjanades-, són més primes. Solen tenir uns 15 centímetres.

Poden distingir-se diferents tipus de murs o parets:

-Paret de tàpia: feta amb teraa amassada i premuda dins un motlle; es deixa aixugar a l'aire. Rosselló Verger defineix aquest sistema de construcció fet en fang i argamassa que uneix les peces formant una caixa que es farceix formant una paret amb materials de poca resistència.

-Paret seca: Es aquella que una vegada tallades les pedres regularment es pot prescindir de l'argamassa. Es van recolzant en filades succesives. En algunes cases es superposen aquest tipus de paret amb la tàpia.

Sobre l'origen d'aquests sistemes de paret existeixen diferents teories. J. Rubió Bellver opina que aquest tipus de paret obeeix a una tradició asiàtica.

Per contra Torres Balba considera el sistema de paret seca essencialment mediterrània. Finalment Miquel Forteza ho atribueix a l'aprofitament de la gran quantitat de pedra existent.

-Paret de caridatge: construïda amb peces de marès en filades.

Les parets que limiten l'interior construïdes en pedra solen tenir en els angles una cantonada formada per mareses superposats que formen angle.

Coberta: la més corrent és la de teules que descansen sobre una estructura de fusta. Per al seu suport es serveixen d'elements com la jàssera, les bigues etc.

La carcassa amb jàsseres és el sistema en el qual es substitueix la paret mestre per una biga principal que transmeteix la càrrega de les demás bigues als murs laterals.

La carcassa de canyís és el sistema més corrent. Cons de una carcassa que descansa sobre la paret mestra (que és més alta) i les laterals. Sobre les perllongues s'entrunyellen les canyes impermeabilitzant-les amb fang, guix etc. Sobre aquesta carcassa es col·loquen les teules. Modernament s'han substituït les canyes per rodones.

A les vivendes, sempre s'utilitza el sostre inclinat ja que la coberta plana just apareix a les dependències adjuntes i serveix per secar producte agrícola.

La principal funció de les teules és la recollida de l'aigua de pluja mitjançant la composició de les teules en filades de forma còncav i coleades una damunt s'altra. Aquestes trameteixen l'aigua a una altra filada de teules encaixades a la paret o sostingudes per mènsules que les manté lleugerament inclinades. Un altre sistema és que les teules descansin sobre un

unes peces de màrès anomenades mitjans teladers.

Les teules que acompleixen aquesta funció reben el nom de "Careneres", de "capçalera", "llonera" i "serrera": A tot el conjunt s'anomena "canonada". Les teules que es col·loquen a la coberta en posició còncau reben el nom de teula "encastada", "encallada" i "obrada" mentre que les que es col·loquen en posició convexa s'anomenen teula "cobertora", de "coberta", de "cobrir", de "tapadora" etc.

L'aresta dels dos plans inclinats està coberta per una altra filada de teules juntades amb pastat que s'anomena "anguila".

Els sòtils de l'interior normalment són plans formats per bigues. El sistema més antic és el de bòveda que se'ns presenta en tres variants:

- a) de canó o mig punt. De superfície cilíndrica que cobreix l'espai comprès entre les parets.
- b) d'aresta. Pot ésser nervada o no. Es fa sense cintra servint-se de cadiratge amb fustes que es fiten cap a la direcció de les cordes dels arcs.
- c) de volta de quatre temps. Tenen el seu punt de partida en un mateix nivell.

Els arcs. Es fan servir per separar els dos aiguessos i sol, ser de mig punt una mica rebaixats "ansa de paner" llisos o amb unes senzilles motlures on parteix la corba de l'arc.

Les seves dimensions són reduïdes ja que no solen ser més grans de 2 metres.

Les escales. Quan la casa es de més d'una planta, aquesta es comuniquen mitjançant escales interiors que segons el seu punt de partida es poden establir els tipus següents:

- a) Quan el punt de partida està totalment cobert per una paret o tempanell amb un finestró per a la seva il·luminació.
- b) Sense tempanell quedant tot el tros descobert.
- c) Amb un tros amb tempanell i els primers escalons descoberts.
- d) escala de caragol amb escalons en espiral a un eix vertical i encastada tot el seu recorregut.

L'ORNAMENTACIÓ.

La sobrietat és la característica més fonamental. L'ornamentació de la façana es redueix a algun gravat sobre el portal amb la imatge d'un sant o el nom de Jesús, cercant més un motiu màgic-religiós que no decoratiu.

Un altre motiu religiós es la gravació dels portals o finestres o finestres d'una creu o una placa de pedra amb el nom de Jesús. Altres vegades apareix l'escut de la família com a motiu de distinció social.

També un altre motiu de caràcter religiós consisteix en la col·locació d'una creu en l'extrem de l'anguila de la teulada.

A la zona del sur i surest és molt freqüent que s'intenti embellir la façana mitjançant l'estucat i pintar una banda de color ocre com a fita de la divisió de les diferents plantes. Aquesta mateixa banda ocre enmarca les finestres i portals quan aquest són allindats. Aquest sistema es fa servir a partir del segle XIX. Abans s'enmarcava els portals i les finestres amb una banda blanca de calç. Les cases rústiques i les més antigues presenten sempre aquest sistema. La moda més recent va consistir en donar color amb cel o ocre tota la façana o al manco un rodapeu d'un metre d'altària. A l'interior també predomina la sobrietat. Els motius decoratius, molt sovint es redueixen a la col·locació de rajoles amb figures de fruites o flors en la paret frontal de l'escurador o al rebost.

POSTVRA A QVE SE PODRA VENDRE EL PEIX EN LAS PESCATERIAS DE ESTA

Ciutat, conforme resolució del M. Ilustre Ajuntament de la matexa, celebrade als 21. Fabrer 1763. à la qual, no se pot excedir per ningun pretexte; la que se ha acordada à suplica del Gremi de Pescadors.

Amparador, y Palomidas ... 5. sous.	Xuclas, y Gerret Mitgenser .. 2. f. 6.
Anguillas de Mar, y Sirvoria 5. sous.	Mujols, Llunada, y Sal Roix. 2. f. 6.
Pampols, Pagara, y Amfós. . 5. sous.	Escats, Casons, y Gats 2. f. 6.
Llop de Mar, y Sesclet... 5. sous.	Alatxe mitjancera, y Moxó 2. f. 6.
Détols, y vètresca de Toñina 5. sous.	Aladroch, y Saupas..... 2. sous.
Espers, y Orades..... 5. sous.	Bisos, y Morrallas..... 2. sous.
Reix, y Llifas de Mar..... 5. sous.	Rap, y Mellufas..... 2. sous.
Molls, Llufos, y Padasos... 4. f. 6.	Retjada, y Clavell..... 2. sous.
Pagells, Gall, y Basuch 4. f. 6.	Pop, Gellares, y Alatxeta.. 2. sous.
Toñina, Mabres, y Sard... 4. sous.	Turtugue 2. sous.
Bonitols, y Morrudas..... 4. sous.	Agostench, y Orañols..... 1. f. 6.
Llagostas, y Cap Roix..... 4. sous.	Cigala, y Crancas..... 1. f. 6.
Arañes, y Calamas 4. sous.	Milà, y Ferrasa..... 1. f. 6.
Oblades, Guilas, y Escorpares 4. sous.	
Morenas, Congres, y Rafels 3. sous.	BVFERA.
Llampugas, y Verats 3. sous.	Polla Garau 6. sous.
Tot genero de Roquer.... 3. sous.	Anguillas 5. sous.
Sorells, Bogas, y Alatxe... 3. sous.	Llops, y Orades 5. sous.
Sardina, y Gerret Pamfil 3. sous.	Llifas, y Mujols 4. sous.
Cantaras, y Escorbays, 3. sous.	Cabots 4. sous.

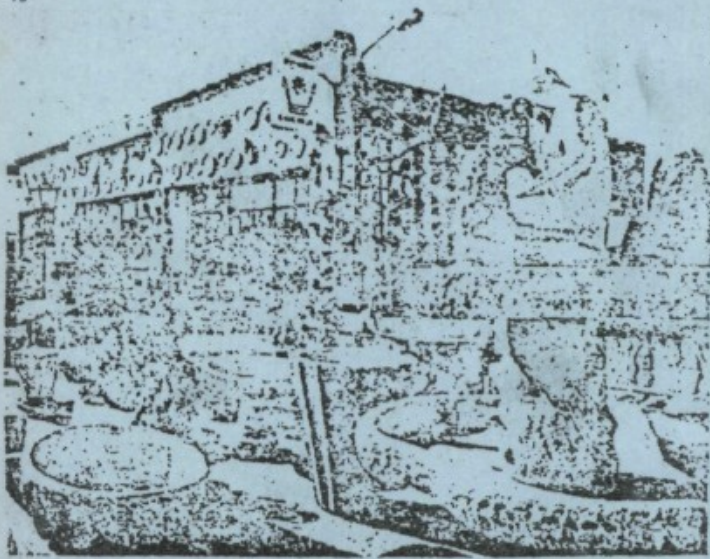
CAIXA DE PENSIONS "la Caixa"

Antoni Maura, 63

60 09 36

PONT D'INCA

Guillem Vidal

MATERIALS I
CERÀMIQUES

C/ Prínceps d'Espanya, 5 - T: 60 21 32
ES FIGUERAL MARRATXI

C/ Jaume I s/n
Tf: 60 24 76
SA CABANETA
(Per carretera
de Sineu, Km 8)

LLEGIU

pòrtula

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

TAMBE A PORTOL I SA CABANETA...